

Sotsiaalteenuste õppekavagrupi hindamisotsus

Tartu Ülikool

15/09/2015

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri Kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tartu Ülikooli sotsiaalteenuste õppekavagrupi esimese ja teise õppeastme kvaliteedihindamine läbi 7 aasta pärast järgmise kõrvaltingimusega:

Tartu Ülikoolil esitab Nõukogule 15.09.2016 tegevuskava ja -aruande hindamisel ilmnunud puuduste kõrvaldamise kohta.

Tartu Ülikool esitas hindamisele järgmised õppekavad:

- Huvijuht-loovtegevuse õpetaja (rakenduskõrgharidusõpe)
- Noorsootöö (rakenduskõrgharidusõpe)
- Sotsiaaltöö ja rehabilitatsiooni korraldus (rakenduskõrgharidusõpe)
- Sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika (magistriõpe)

Hindamiskomisjon

Andy Gibbs (esimees)	Leader, Centre for Wellbeing and Health, Edinburgh Napier University; British Council European Higher Education Expert (Suurbritannia)
Ruta Butkeviciene	Associate Professor, researcher; Lithuanian University of Health Sciences, Department of Philosophy and Social Sciences (Leedu)
Ülly Enn	SA Archimedes, Euroopa Noored Eesti büroo, noorsootöö valdkonna ekspert (Eesti)
Heikki Hiilamo	sotsiaalpoliitika professor, Department of Social Research, Head of Discipline for Social and Public

	Policy, University of Helsinki (Soome)
Andreas Karsten	Youth Policy Labs at Demokratie & Dialog; noorsootöö valdkonna ekspert (Saksamaa)
Rudi Roose	Department of Social Work and Social Pedagogy, Ghent University (Belgia)
Johans Tveit Sandvin	sotsioloogia professor, Faculty of Social Sciences, University of Nordland (Norra)
Inguna Zarina	üliõpilane, University of Latvia; Academic Affairs Officer, National Student Union of Latvia; National Accreditation Board for Higher Education in Ministry of Education and Science (Läti)
Miriam Teuma	Chief Executive Officer, Agenzija Zghazagh; noorsootöö valdkonna ekspert (Malta)

Komisjoni tähelepanekud õppekavagrupi tasandil

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Sisemise kvaliteedikindlustuse protseduurid peaksid olema süsteemsemad.*
- *Õppejõudude õpetamisoskuste arendamiseks tuleks välja töötada üldine kava ning tagada kõigile õppejõududele võimalused vastavatel kursustel osaleda.*

Õppekavade tasand

HUVIJUHT-LOOVTEGEVUSE ÕPETAJA (RAKENDUSKÕRGHARIDUSÕPE, VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA)

Tugevused

- *Üldine atmosfäär TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias toetab loovuse, motivatsiooni ja pühendumuse arengut. Seda eesmärki väljendab akadeemia visioon ning rakendumist tagab strateegia.*
- *Tööandjad ja vilistlased hindavad lõpetanute ettevalmistust noorsootöökärgelt väga kõrgelt.*
- *Spetsialiseerumised õppekavas lähtuvad ühtsest kontseptsioonist.*
- *Ettevõtluse alase fookuse olemasolu õppekavas.*

- *Loova õppimise arendamiseks on käigus mitmed rahvusvahelised projektid, kus osalevad nii üliõpilased kui õppejõud.*
- *Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid meetodeid, mis arvestavad õppijate vajaduste ja muutustega noorsootöötajate profiilis.*
- *Õppejõudude kompetents ja motivatsioon on kõrge ning omavaheline koostöö sisukas ja tõhus.*
- *Üliõpilased on õppejõududega väga rahul.*

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Õppekava peaks olema orienteeritud pigem kogukonnapõhisele kui koolipõhisele noorsootööle. Mõned õppekava visiooni elemendid, nagu näiteks põlvkondadevaheline lähenemisviis, vajavad veel juurutamist.*
- *Tuleks tagada paremini õppekava nimetuse ja sisu vastavus lõpetanute tööprofiilidega, kes töötavad üha vähem huvijuhtidena koolides ja üha enam erinevates teistes noorsootöoga seotud ametites. Enam peaksid fookuses olema noorsootöö alased üldpädevused. See võimaldaks tugevdada ka õppekava rahvusvahelist mõõdet. Õppekavasse tuleks lülitada uuemaid suundi ja ka täiendavaid aineid, nt noorsootöötaja isejuhtimine, töö erivajadustega noortega, põlvkondadevaheline lähenemisviis noorsootöös, kõrgtehnoloogiliste keskkondade loov kasutamine noorsootöös jms.*
- *Kuna üliõpilastel on nende endi sõnul raskusi lõputööde kirjutamisega, tuleb õppekava praktilisele suunilusele vaatamata pöörata tähelepanu üliõpilaste akadeemilise kirjutamise oskuste ja uurimistöö oskuste arendamisele.*
- *Raamatukogus puudub eraldi noorsootöö alase kirjanduse sektsioon, olemasolevad raamatud asuvad laiali erinevate kategooriate all ja on üliõpilastele raskesti leitavad. Raamatukogu noorsootöölase kirjanduse osa vajab täiendamist, sh võõrkeelse kirjanduse osas.*
- *Moodle keskkonna võimalusi ei kasutata piisavalt, et varustada üliõpilasi elektrooniliste õppematerjalidega või linkidega elektroonilistele allikatele. Õppejõud kasutavad erinevaid elektroonilisi keskkondi.*
- *Nii õppejõudude kui üliõpilaste hinnangul ei ole õpperuumid eksperimentaalse õppimise jaoks kõige sobilikumad.*
- *Õppekavas on kattuva sisuga aineid, mõned uuemad suunad noorsootöös ei leia piisavalt käsitlemist ning ettevõtlikkus ja põlvkondadevaheline lähenemisviis võiksid kujuneda õppekava läbivateks teemadeks. Õppekava tuleks selles osas üle vaadata.*
- *Õppejõududele tuleks luua enam erialase ja pedagoogilise enesetäiendamise võimalusi, sh ka rahvusvaheliselt. Õppejõudude teadustöö alast aktiivsust aitaks suurendada osalemine rahvusvahelistes projektides. Koostöö välisülikoolidega käivitaks ka rohkem ingliskeelsed kursuseid.*
- *Vajalik on leida võimalusi rahvusvahelise mobiilsuse suurendamiseks.*

- Akadeemia peaks leidma võimalusi toetada nende üliõpilaste õppimist, kes töötavad paralleelselt õpingutega, näiteks tunnustada õppimist töökohal õppekava osana.
- Üliõpilaste jaoks oleks kasulik akadeemia suurem koostöö teiste noorsootöö alast haridust pakkuvate õppeasutustega Eestis.

NOORSOOTÖÖ (RAKENDUSKÕRGHARIDUSÕPE, NARVA KOLLEDŽ)

Tugevused

- Õppekava järele on selge regionaalne ja riiklik vajadus. Lõpetanute töökeeleks on nii eesti kui vene keel. Õppekava on hästi regiooniga seotud, koostöö noorsootöö asutustega on tugev.
- Narva kolledži õppekeskkond on suurepärane, raamatukogu on hästi varustatud.
- Õppetöösse kaasatakse õppejõude väljastpoolt kolledžit, sh teistest ülikoolidest.

Parendusvaldkonnad ja soovitusel

- Õppekava mõju ühiskonnas ei ole murettekitavalt väikese lõpetanute arvu tõttu võimalik hinnata. Üliõpilaste väljalangevus on väga kõrge ning lõpetanute arvud on äärmiselt väikesed (viimasel kolmel aastal kokku 13 lõpetanut).
- Õppekava tervikuna, tema moodulid ja ained vajavad ülevaatamist, tagamaks nende loogiline ülesehitus ja nõuetele vastav sisu. Praeguses õppekavas on olulisi puudusi eesmärkide, õpiväljundite, nõutava kirjanduse, seadusandluse kajastamise jm osas. Õppekavas peaks sisalduma nii noorsootöö kui noortepoliitika suunad.
- Kuigi õppekava on praktilise suunitlusega, on nii tööandjad, vilistlased kui ka üliõpilased seisukohal, et üliõpilastel puuduvad noorsootöö alased praktilised oskused. See probleem, mida kolledž on ka oma eneseanalüüsiaruandes tunnistanud, vajab kiiret lahendust.
- Õppekava arendust pärsib ning jätkusuutlikkust ohustab noorsootöö valdkonna õppejõudude nappus. Enamusel hindamiskomisjoniga kohtunud õppejõududest puudub noorsootööalane kvalifikatsioon ja/või taust. Kolledžil tuleb värvata enam erialase kompetentsiga korralisi õppejõude.
- Õppejõudude osalus mobiilsuses ja teadustöös on vähene.
- Üliõpilaste õpimobiilsus on väga vähene, piirdudes peamiselt praktikakohtadega teistes regioonides.
- Õppekava vajab edasist arendamist, arvestades sektori laienevate tööerakendumise võimalustega. Oluline on tagada, et vene keelt kõneleva kogukonna esindajad lõpetajate seas oleksid nende ülesannete täitmiseks ette valmistatud. Noorsootöö teooria ja praktika peavad õppekavas olema tihedamalt seotud.

- *Kasutatavad õppe- ja hindamismeetodid peavad olema selgelt seotud oodatavate õpiväljunditega, nende valik peab olema eesmärgipärane ning arvestama õppijate võimete ja vajadustega.*
- *Tuleb jälgida, et kogu õppekavas kasutataks korrektset terminoloogiat, mh vältida selliseid ainenimetusi nagu nt Rahutud ja agressiivsed lapsed.*
- *Õppetöös tuleb enam kasutada inglise- ja venekeelseid materjale, neid tuleb hankida ning teha üliõpilastele kättesaadavaks.*
- *Üheks takistuseks õpingute lõpetamisel on kohustus esitada lõputöö eesti keeles. Arvestades regiooni eripära ning õppekava eesmärki, soovitab komisjon võrdsete karjäärivõimaluste loomiseks tõhustada pigem vene keelt emakeelena kõnelevate üliõpilaste praktilise eesti keele oskust ning anda neile võimalus kirjutada lõputöö eesti, vene või inglise keeles.*
- *Kuna üks katkestamise põhjuseid on muuhulgas võimalus asuda juba enne lõpetamist tööle noorsootöö valdkonnas, peaks kolledž leidma võimalusi toetada erialal töötavate üliõpilaste õppimist, näiteks tunnustades õppimist töökohal õppekava osana*

SOTSIAALTÖÖ JA REHABILITATSIOONI KORRALDUS (RAKENDUSKÕRGHARIDUSÕPE, PÄRNU KOLLEDŽ)

Tugevused

- *Õppekava arendamisel kasutatakse laialdaselt üliõpilaste ja tööandjate tagasisidet ning koostöökogemusi välispartneritega.*
- *Pärnu Kolledži raamatukogu on erialakirjandusega hästi varustatud.*
- *Kolledži üldist atmosfääri hindavad kõrgelt nii üliõpilased kui tööandjad.*
- *Õppetöö on paindlik, seda pakutakse erinevates formaatides.*
- *Hea on koostöö välisülikoolidega, eriti Soomes.*
- *Õppejõud on motiveeritud ning asjakohase kvalifikatsiooniga.*
- *Õppejõud on hästi teadlikud õppekava arendamise vajadustest, õppekava meeskond on koostanud kvaliteetse tegevusplaani.*

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Vajalik on selgemalt fikseerida õppekava fookus. Praegu jääb selgusetuks, sh üliõpilastele, kas selleks on teenuste pakkumine või teenuste juhtimine. Selgemalt tuleks fikseerida ka kõigi praktikate eesmärgid ja õpiväljundid.*
- *Seosed õpiväljundite, õppetöö- ja hindamismeetodite vahel ei ole kõigil juhtudel selged.*
- *Mitmekesiste ja tänapäevaste õppemeetodite kasutamine peaks olema ühtlaselt heal tasemel. Tuleks välja töötada tegevuskava õppimise ja õpetamise arendamiseks ning ühtse lähenemisviisi rakendamiseks. Praegu on täienduskursustel osalemine jäetud õppejõudude otsustada. Ülikool peaks toetama õppejõudude osalemist täienduskoolitustel.*
- *Üliõpilaste välismobiilsus on vähene.*

- Tuleb luua enam võimalusi õppejõudude mobiilsuseks ja külalisprofessorite kaasamiseks.
- Üliõpilasi tuleb informeerida sellest, milliseid muudatusi nende tagasiside põhjal on tehtud.
- Üliõpilastele ja üliõpilaskandidaatidele tuleb jagada selget ja asjakohast infot nende töölerakendumise võimaluste kohta.

SOTSIAALTÖÖ JA SOTSIAALPOLIITIKA (MAGISTRIÕPE)

Tugevused

- Õppekavas on teoreetiline ja praktiline lähenemine heas tasakaalus. Õppekava sisu ja struktuur on vastavuses tema eesmärkide ja õpiväljunditega.
- Õppekaval on tugev rahvusvaheline orientatsioon, toimib õppejõudude ja üliõpilaste mobiilsus ning teadusalane koostöö Euroopa juhtivate ülikoolidega.
- Õppekava on interdistsiplinaarne, sellesse on võimalik kiirelt lülitada aktuaalseid probleeme kajastavaid aineid.
- Akadeemiline keskkond Tartu Ülikoolis on motiveeriv, õpikud ja õppematerjalid on väga heal tasemel. Ressursiarendus on jätkusuutlik.
- Enamus õppejõududest kasutab tänapäevaseid õppemeetodeid.
- Õppejõud on kõrgelt motiveeritud ja viivad õppetööd läbi väga paindlikult, sh ka nädalavahetustel.
- Õppekava on paindlik, õppetöös arvestatakse töötavate üliõpilaste vajadustega ning rakendatakse distantõpet.
- Üliõpilased on õppejõududega väga rahul.
- Õppejõud osalevad aktiivselt teadustöös, mitmed õppejõud on laialdaselt kaasatud rahvusvahelistesse koostöövõrgustikesse ja teadusprojektidesse.
- Lõpetanute erialasele tööle rakendumise määr on väga kõrge.
- Vilistlased ja tööandjad hindavad kõrgelt lõpetanute teoreetilist ettevalmistust.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Sotsiaalpoliitika on õppekavas nõrgemalt esindatud, kuigi selle suuna õppejõud on kõrgelt kvalifitseeritud. Sotsiaalpoliitika peaks olema õppekavas paremini nähtav ning üliõpilased peaksid omandama enam kvantitatiivsete uurimismeetodite alaseid oskusi. Süvendada tuleks interdistsiplinaarset koostööd majandusteadlastega ning arendada teadustööd sotsiaaltöö suunal.
- Ühelgi õppejõul ei ole doktorikraadi sotsiaaltöö alal, ka teadustöö on rohkem sotsiaalpoliitika suunaga. Sotsiaaltöö alast akadeemilist ja teaduslikku kompetentsi tuleb tugevdada.

- *Nominaalajaga lõpetanute osakaal on väga väike. Lõpetamisega seotud probleeme tuleb analüüsida, praegu piirduvad õppejõud passiivse tõdemusega, et üliõpilased töötavad õpingute kõrval.*
- *Kuna õppekavale võetakse vastu ka sotsiaalpoliitika ja sotsiaaltööga mitteseotud bakalaureusekavade lõpetanuid, siis pole selge, kuidas tagatakse nende puhul erialaste baasteadmiste omandamine ning nende süvendamine magistriõppes. Tuleks selgemalt fikseerida, millised eelnevad teadmised on magistriõppeks vajalikud. Eelneva erialase hariduse puudumine võib olla ka üheks põhjuseks, miks üliõpilased oma õpinguid kas üldse või siis nominaalajaga ei lõpeta.*
- *Üliõpilaste hindamine peaks olema ühtlasem ja läbipaistvam.*

Nõukogu kaalus toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning leidis, et õppekava, sellel toimuv õpe ning õppealane arendustegevus vastavad nõuetele tingimusel, et kõrgkool kõrvaldab järgmised noorsootöö õppekavaga seotud puudused:

- *Õppekava eesmärkide, õpiväljundite, nõutava kirjanduse jmt sisus ja ülesehituses esineb olulisi puudusi.*
- *Õppekava teooria ja praktika ei ole omavahel piisavalt seotud, õppekava lõpetajatel puuduvad noorsootöölalased praktilised oskused.*
- *Kvalifitseeritud õppejõudude ja üliõpilaste vähene arv ning kõrge väljalangevus (mis on tihti seotud ebapiisava eesti keele oskusega) on ohuks õppekava jätkusuutlikkusele.*
- *Puudub piisav koostöö teiste noorsootööd õpetavate õppeasutustega.*
- *Üliõpilaste välismobiilsus on väga madal.*

Vaata lähemalt:

[Hindamiskomisjoni aruanne](#)

[Hindamisnõukogu protokoll](#)